

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային
ստանդարտներին համապատասխան՝
համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորական եզրակացություն**

31 դեկտեմբերի 2022թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն.....	2
Համախմբված սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	3
Համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի («Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունների («Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում հսկի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք հսկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրը) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկայի պահանջման մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է իմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի հունվարը լուծարելու կամ իմբի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձից պատասխանատու են իմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումներ, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե իմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Էական անորոշությունն ղեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա ղեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել խմբի՝ կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:
- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և ղեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու է՝

Կարեն Սաֆարյան
Տնօրեն, Աուդիտորական
ծառայությունների բաժին

Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր
«ԶԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ԶԻ Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

«ԶԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ԶԻ Արմենիա» ՍՊԸ
28 փետրվարի 2023թ.

KPMG Armenia

մլն. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	7	313,575	306,383
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		850	631
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		105	-
Գուդվիլ	26	3,660	-
Հետաձգված հարկի գծով ակտիվներ	23	441	2,438
Շահութահարկի գծով ոչ ընթացիկ կանխավճարներ		676	676
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ		264	247
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		319,571	310,375
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	8	20,215	17,063
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	9	49,181	48,891
Շահութահարկի գծով ընթացիկ կանխավճար		25	11
Ժամկետային ավանդներ	10	1,693	961
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11	15,005	15,235
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		86,119	82,161
Ընդամենը ակտիվներ		405,690	392,536
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Կանոնադրական կապիտալ	12	370,932	370,932
Լրացուցիչ կապիտալ		216	216
Կուտակված վնաս		(41,330)	(72,210)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		329,818	298,938
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	13	5,053	50,389
Հետաձգված հարկի գծով պարտավորություններ	23	3,231	-
Պետական շնորհներ	14	94	132
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		8,378	50,521
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վճարվելիք շահութահարկ		49	16
Վարկեր և փոխառություններ	13	30,775	2,216
Վարձակալության գծով պարտավորություններ		100	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15	36,570	40,845
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		67,494	43,077
Ընդամենը պարտավորություններ		75,872	93,598
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		405,690	392,536

Հաստատվել է հրապարակման և ստորագրվել է 2023թ. փետրվարի 28-ին:

 Հրանտ Թադևոսյան
 Վարչության նախագահ

 Վարդան Նաչարյան
 Գլխավոր հաշվապահ

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ

Համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

մյն. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2022թ.	2021թ.
Հասույթ	16	280,340	269,643
Վանառքի ինքնարժեք	17	(240,441)	(242,749)
Համախառն շահույթ		39,899	26,894
Այլ գործառնական եկամուտ	18	5,303	2,872
Ընդհանուր և վարչական ծախսեր	19	(12,350)	(10,626)
Այլ գործառնական ծախսեր	20	(4,572)	(2,945)
Գործառնական շահույթ		28,280	16,195
Ֆինանսական եկամուտ	21	10,746	4,761
Ֆինանսական ծախսեր	22	(2,799)	(3,101)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		36,227	17,855
Շահութահարկի գծով ծախսեր	23	(5,347)	(2,880)
Տարվա շահույթ		30,880	14,975
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		30,880	14,975

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ

Համախմբված սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Կանոնադրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2021թ.	370,932	216	(87,185)	283,963
Ընդամենը 2020թ. համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	14,975	14,975
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ. և 1 հունվարի 2022թ.	370,932	216	(72,210)	298,938
Ընդամենը 2022թ. համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	30,880	30,880
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	370,932	216	(41,330)	329,818

5-46 Էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ
Համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

մ/ն. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2022թ.	2021թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		36,227	17,855
Ճշգրտումներ.			
Մաշվածություն	17,19,20	15,945	10,407
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկում	9,20	398	420
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման վերականգնում	9,18	(276)	(310)
Հիմնական միջոցների արժեզրկում	18,20	334	424
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ օգուտ	18	(94)	(44)
Շնորհված հիմնական միջոցներից եկամուտ	18	(38)	(38)
Չուտ (օգուտ)/կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից	18,21	(9,656)	(5,001)
Տոկոսային եկամուտ	21	(1,534)	(253)
Տոկոսային ծախս	22	2,799	3,101
Պահուստների զուտ փոփոխություն		679	41
Այլ փոփոխություններ		(162)	(220)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր մինչև շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները		44,622	26,382
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի (աճ)/նվազում		(2,022)	3,782
Պաշարների աճ		(3,292)	(774)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի աճ		3,854	78,181
Շրջանառու կապիտալի փոփոխություններ		(1,458)	81,189
Ստացված տոկոսային եկամուտ		1,222	243
Վճարված տոկոսներ		(2,036)	(2,836)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		42,350	104,978
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(21,799)	(13,877)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		8	32
Ժամկետը լրացած ավանդների մարում		1,618	490
Նոր ավանդների տեղաբաշխում		(2,084)	(590)
Տրամադրված փոխառություններ		(16)	-
Մուտքեր տրամադրված փոխառությունների մարումից		56	13
Դուստր ընկերության ձեռքբերում՝ առանց ստացված դրամական միջոցների		(4,596)	-
Ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		(26,813)	(13,932)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	13	95	5,946
Վարկերի և փոխառությունների մարում	13	(15,799)	(95,650)
Ֆինանսական գործունեությամբ օգտագործված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		(15,704)	(89,704)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(63)	(250)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբին	11	15,235	14,143
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջին	11	15,005	15,235

Այն ֆինանսական գործարքները, որոնցով չի պահանջվել դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների օգտագործում, ներառված չեն համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում և բացահայտված են Ծանոթագրություն 24-ում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1	«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի գործունեությունը.....	6
2	Խմբի գործառնական միջավայրը.....	7
3	Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում.....	8
4	Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում.....	19
5	Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ.....	20
6	Փոխկապակցված անձանց հետ մնացորդներ և գործարքներ.....	21
7	Հիմնական միջոցներ.....	22
8	Պաշարներ.....	23
9	Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր.....	23
10	Ժամկետային ավանդներ.....	28
11	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ.....	28
12	Կանոնադրական կապիտալ.....	28
13	Վարկեր և փոխառություններ.....	29
14	Պետական շնորհներ.....	31
15	Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր.....	31
16	Հասույթի վերլուծությունն ըստ տեսակի.....	32
17	Վանառքի հնքնարժեք.....	32
18	Այլ գործառնական եկամուտ.....	33
19	Ընդհանուր և վարչական ծախսեր.....	33
20	Այլ գործառնական ծախսեր.....	34
21	Ֆինանսական եկամուտ.....	34
22	Ֆինանսական ծախսեր.....	34
23	Ծահութահարկ.....	35
24	Նշանակալի անկանխիկ ֆինանսական գործունեություն.....	37
25	Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ.....	38
26	Դուստր ընկերության ձեռքբերում.....	38
27	Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում.....	40
28	Կապիտալի կառավարում.....	45
29	Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք.....	45
30	Ֆինանսական գործիքների ներկայացումն ըստ չափման կատեգորիաների.....	46

1 «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի գործունեությունը

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա՝ «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունների (այսուհետ միասին՝ «Խումբ») գործունեության համար:

Ընկերությունը ստեղծվել և իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Այն հանդիսանում է բաժնետիրական ընկերություն՝ բաժնետոմսերով սահմանափակված պատասխանատվությամբ և ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Իրավաբանական հասցեն և գործունեության վայրը. Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, 0091, ք.Երևան, Թբիլիսյան խճուղի 43:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության մայր ընկերությունն է «Գազպրոմ» ՀԲԸ-ն, իսկ Խմբի վերջնական հսկողությունն իրականացնում է Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունը:

Հիմնական գործունեությունը. Խմբի հիմնական գործունեությունն է բնական գազի ներկրումն ու բաշխումը, Հայաստանի Հանրապետությունում գազի խողովակաշարերի համակարգի շահագործումը և էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը իր ջերմային (գազային) էլեկտրակայանի միջոցով (Հրազդանի ՋԷԿ-ի (ՋԷԿ) 5-րդ էներգաբլոկ): Խումբն ունի բացառիկ լիցենզիա Հայաստանի Հանրապետությունում գազի բաշխման համար: Գազի փոխադրման և բաշխման սակագները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի (այսուհետ՝ «ՀԾԿ») կողմից:

Ստորև ներկայացված են գազի սակագները (ներառյալ ԱԱՀ) ըստ սպառողների տեսակների:

- ա) Սոցիալապես անապահով սպառողների համար 600 խորանարդ մետրից պակաս քանակությամբ գազ սպառելու դեպքում, սակագինը սահմանվել է 100,000 ՀՀ դրամ 1,000 խորանարդ մետրի դիմաց, իսկ տարեկան 600 խորանարդ մետրից ավել քանակությամբ գազ սպառելու դեպքում՝ 143,700 ՀՀ դրամ 1,000 խորանարդ մետրի դիմաց:
- բ) Գյուղատնտեսության ոլորտում գործող ջերմոցների համար նոյեմբերի 1-ից մարտի 31-ն ընկած ժամանակահատվածի ընթացքում սպառված գազի համար սակագինը սահմանվել է 233.9 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ (նախքան 2022թ. ապրիլի 1-ը՝ 224 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ) 1,000 խորանարդ մետրի դիմաց, մնացած ժամանակահատվածի համար գործել են (դ) կետում նշված սակագները:
- գ) Գյուղատնտեսական սննդի վերամշակողների համար սակագինը սահմանվել է 233.9 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ (նախքան 2022թ. ապրիլի 1-ը՝ 224 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ) 1,000 խորանարդ մետրի դիմաց:
- դ) Մնացած սպառողների համար, որոնք ամսական սպառում են 10,000 խորանարդ մետրից պակաս քանակությամբ գազ, սակագինը սահմանվել է 143,700 ՀՀ դրամ (նախքան 2022թ. ապրիլի 1-ը՝ 139,000 ՀՀ դրամ) 1,000 խորանարդ մետրի դիմաց և ամսական 10,000 խորանարդ մետրից ավել քանակությամբ գազ սպառողների համար՝ 265.81 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ (նախքան 2022թ. ապրիլի 1-ը՝ 255.91 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամ) 1,000 խորանարդ մետրի դիմաց:

Բնական գազի հիմնական ծավալը գնվում է «Գազպրոմ Էքսպորտ» ՍՊԸ-ից (հանդիսանում է մայր ընկերության ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող կազմակերպություն) (տես Ծանոթագրություն 6):

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են համախմբված դուստր ընկերությունները.

Դուստր ընկերություն	Գրանցման երկիր	2022թ.	2021թ.
		Մեփականություն/ Զայնի իրավունք	Մեփականություն/ Զայնի իրավունք
«Արմավիրի գազմաշ» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Ավտոգազ» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Բուլթան» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Տրանսգազ» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Կորպորատիվ տեխնոլոգիական կապի միջոցների և համակարգերի շահագործում և սպասարկում» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%
«Էյ-Ի-Ջի-Սերվիս» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	-
«Պոժտեխնիկա» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	-

1 «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի գործունեությունը (շարունակություն)

Դուստր կազմակերպությունների հիմնական գործունեությունն է.

«Արմավիրի գազմաշ» ՍՊԸ-ն արտադրում է գազասարքավորումներ, ինչպես նաև բնագավառին առնչվող այլ սարքավորումներ:

«Ավտոգազ» ՍՊԸ-ն իրականացնում է սեղմված գազի պահեստավորում և վաճառք, ավտոգազալիցքավորման կայանների շահագործում և տեխնիկական սպասարկում, գազաբալոնային սարքավորումների տեղադրում:

«Բուխան» ՍՊԸ-ն իրականացնում է հեղուկ գազի գնում և հետագա վերավաճառք, հեղուկ գազի բալոնների նորոգում և վկայագրում, ինչպես նաև գազալիցքավորման կայանների շահագործում:

«Տրանսգազ» ՍՊԸ-ն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բնական գազի փոխադրում և գազի ստորգետնյա պահեստարանների կառավարում:

«Կորպորատիվ տեխնոլոգիական կապի միջոցների և համակարգերի շահագործում և սպասարկում» ՍՊԸ-ն մատուցում է կապի և SS ծառայություններ:

«Էյ-Ի-Ջի-Սերվիս» ՍՊԸ-ն մատուցում է բաժանորդների գազասպառման (ներտնային) համակարգերի և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման ծառայություններ:

«Պոժտեխնիկա» ՍՊԸ-ն ներմուծում և վաճառում է հակահրդեհային սարքավորումներ և իրականացնում է հրաշիջուցիչների լիցքավորում և վերանորոգում:

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

2 Խմբի գործառնական միջավայրը

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և հարկային խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող ընկերությունների համար: Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում բռնկված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, հանգեցրեց սոցիալական հուզումների Հայաստանում: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվել են սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրել է անորոշությունը բիզնես միջավայրում:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում

Պատրաստման հիմունքները. Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջներին համապատասխան, սկզբնական արժեքի հիմունքով: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական սկզբունքները ներկայացված են ստորև:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ. Դուստր կազմակերպություններն այն ներդրման օբյեկտներն են (ներառյալ կառուցավորված կազմակերպությունները), որոնք վերահսկվում են Խմբի կողմից, քանի որ Խումբն (i) ունի կարողություն ուղղորդելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության որոշակի գործունեությունը, որը զգալի ներգործություն ունի հատույցների վրա, (ii) կրում է հատույցներ չստանալու ռիսկը կամ ստանում է փոփոխական հատույցներ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունում իր մասնակցությունից և (iii) հնարավորություն ունի օգտագործելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության վրա ազդեցություն ունենալու կարողությունը՝ ներդրողների հատույցների գումարի վրա ներգործություն ունենալու համար: Մեկ այլ կազմակերպության նկատմամբ Խմբի իրավասությունների առկայությունը գնահատելիս հաշվի է առնվում իրական իրավունքների առկայությունն ու ազդեցությունը, ներառյալ իրական պոտենցիալ ձայնի իրավունքը: Իրավունքն իրական է համարվում, եթե կրողն ունի այդ իրավունքն իրացնելու գործնական հնարավորություն՝ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության նշանակալի գործունեության կառավարման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է այն ժամանակ, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր կազմակերպության նկատմամբ (ձեռքբերման ամսաթիվ), և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է վերահսկողությունը դուստր կազմակերպության նկատմամբ:

Ներխմբային գործառնությունները, մնացորդները և խմբի ընկերությունների միջև գործառնություններից առաջացող չիրացված օգուտը բացառվում են, չիրացված կորուստները նույնպես բացառվում են, եթե հնարավոր չէ փոխհատուցել ծախսերը: Ընկերությունը և նրա բոլոր դուստր ընկերություններն օգտագործում են մեկ ընդհանուր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, որը համապատասխանում է Խմբի քաղաքականությանը:

Արտարժույթի փոխարկում. Խմբի յուրաքանչյուր համախմբված ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն այն առաջնային տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որում գործում է տվյալ ընկերությունը: Ընկերության և նրա դուստր կազմակերպությունների ֆունկցիոնալ արժույթը և Խմբի հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթն է ՀՀ դրամը:

Դրամական ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են յուրաքանչյուր կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) պաշտոնական փոխարժեքով: Գործարքների վնասումները կատարելու և դրամական ակտիվները և պարտավորությունները ՀՀ ԿԲ-ի՝ տարեվերջի պաշտոնական փոխարժեքով յուրաքանչյուր կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթի փոխարկելու արդյունքում ստացված՝ արտարժույթի փոխարկումից շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ծախս/գուտ այլ գործառնական եկամուտ/ծախսեր: Փոխառություններին և դրամական միջոցներին և դրանց համարժեքներին վերաբերող արտարժույթի փոխարկումից շահույթը կամ վնասը ներկայացվում է համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական եկամուտի կամ ծախսերի կազմում: Արտարժույթի փոխարկումից առաջացող մյուս այլ շահույթը կամ վնասը վնասը ներկայացվում է համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում՝ այդ գործառնական եկամտի/ծախսերի կազմում: Տարեվերջի փոխարժեքով փոխարկումը չի կիրառվում ոչ դրամական հոդվածների նկատմամբ, որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով: Արտարժույթով արտահայտված և իրական արժեքով չափված ոչ դրամական հոդվածները փոխարկվում են իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ հաստատված փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված և իրական արժեքով չափվող ոչ դրամական հոդվածների վրա արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը գրանցվում է որպես իրական արժեքի շահույթի կամ վնասի մաս:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված մնացորդների փոխարկման համար օգտագործվող հիմնական փոխարժեքներն են՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 393.57 ՀՀ դրամ, 1 եվրո = 420.06 ՀՀ դրամ, 1 ռուբլի = 5.59 ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 480.14 ՀՀ դրամ, 1 եվրո = 542.61 ՀՀ դրամ, 1 ռուբլի = 6.42 ՀՀ դրամ):

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ. Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման պահուստը, եթե վերջինս պահանջվում է:

Վերանորոգման և պահպանման գծով ընթացիկ ծախսումները ծախսագրվում են այն ժամանակահատվածում, երբ դրանք տեղի են ունենում: Հիմնական միջոցների միավորների խոշոր հիմնամասերի կամ բաղադրիչների փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են, եթե Խումբը վստահ է, որ ակտիվի օգտագործումից ապագա տնտեսական օգուտները կգերազանցեն դրա արդյունավետության նախատեսված նորմատիվները՝ միաժամանակ փոխարինման ենթակա մասերի դուրսգրմամբ: Հիմնանորոգման արժեքն ամորտիզացվում է համապատասխան հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ղեկավարությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է հիմնական միջոցների արժեզրկման հայտանիշ: Եթե որևէ նման հայտանիշ գոյություն ունի, ղեկավարությունը գնահատում է փոխհատուցվող գումարը, որը որոշվում է որպես հետևյալ երկու արժեքներից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը:

Հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը, և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում: Նախորդ տարիներում ակտիվի համար ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ այն գնահատումներում, որոնք կիրառվել են ակտիվի օգտագործման արժեքը կամ իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի ծախսերը որոշելու համար:

Հասույթը հաշվեկշռային արժեքի հետ համեմատելու արդյունքում որոշված՝ օտարումից շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում այլ գործառնական շահույթի կամ ծախսերի բաժնում:

Մաշվածություն. Հողի և անավարտ շինարարության համար մաշվածություն չի հաշվարկվում: Հիմնական միջոցների այլ միավորների մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդի կիրառմամբ՝ բաշխելով դրանց սկզբնական արժեքը մինչև մնացորդային արժեքը՝ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

Օգտակար ծառայություն՝ արտահայտված տարիներով

Ծենքեր	8-ից 83
Խողովակաշարեր և հորեր	10-ից 83
Այլ հիմնական միջոցներ	5-ից 25

Ակտիվի մնացորդային արժեքն այն գնահատված գումարն է, որը Խումբը ներկա պահին կստանար ակտիվի օտարումից՝ հանած օտարման գնահատված ծախսումները, եթե ակտիվն արդեն լինել դրա օգտակար ծառայության վերջում ակնկալվող տարիքի և վիճակի: Ակտիվի մնացորդային արժեքը և օգտակար ծառայության ժամկետները վերանայվում և անհրաժեշտության դեպքում ճշգրտվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում (Ծանոթագրություն 7):

Բնական գազի տեխնոլոգիայի անհրաժեշտ մնացորդը դասակարգվում է որպես հիմնական միջոց, և դրա մաշվածությունը հաշվարկվում է խողովակաշարերի և հորերի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Վարձակալություն. Պայմանագրի սկզբում Խումբը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

Խումբը՝ որպես վարձակալ. Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը: Այնուամենայնիվ, անշարժ գույքի վարձակալության համար Խումբը որոշել է չառանձնացնել ոչ վարձակալության բաղադրիչները և հաշվառել վարձակալության և ոչ վարձակալության բաղադրիչները որպես վարձակալության մեկ բաղադրիչ:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Խումբը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումներ:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Խումբը չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Խումբը կիրառորձի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Խումբը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Խումբը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Խմբի գնահատականի փոփոխություն, եթե Խումբը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Ներդրումային գույքի սահմանմանը չհամապատասխանող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները Խումբը ներկայացնում է «օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները» կազմում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ «վարձակալության գծով պարտավորությունների» կազմում՝ համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի բաղաբաղականության ամփոփում (շարունակություն)

Խումբը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրաթեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարները Խումբը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն՝ փոփոխում վարձավճարները, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, օրինակ՝ չեն արտացոլում շուկայական դրույքների փոփոխությունները, չպետք է ներառվեն վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ: Մուսնիցիպալ կամ դաշնային հողատարածքների վարձակալությունների հետ կապված, որոնց դեպքում վարձավճարները հիմնված են հողատարածքի կադաստրային արժեքի վրա և չեն փոխվում մինչև այդ արժեքի կամ կիրառելի դրույքների (կամ այդ երկուսի) հաջորդ վերանայումն իրավասու մարմինների կողմից, Խումբը որոշել է, որ ներկայումս կիրառվող վերանայման մեխանիզմի համաձայն վարձակալվող հողատարածքների վարձավճարները չեն կարող դիտարկվել ոչ որպես փոփոխում վարձավճարներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, ոչ էլ որպես ըստ էության հաստատուն վարձավճարներ, և այդ իսկ պատճառով, ներառված չեն վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ:

Խումբը՝ որպես վարձատու. Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը: Երբ Խումբը հանդես է գալիս որպես վարձատու, յուրաքանչյուր վարձակալության սկզբում այն որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելու համար Խումբը ընդհանուր գնահատում է, թե արդյոք վարձակալությունով փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, որի դեպքում վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, իսկ հակառակ դեպքում՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Որպես այս գնահատման մաս՝ Խումբը դիտարկում է որոշ հայտանիշներ, օրինակ՝ թե արդյոք վարձակալության ժամկետը ներառում է ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. Ամորտիզացման ենթակա ոչ ֆինանսական ակտիվները դիտարկվում են արժեզրկման, երբ իրադարձությունները կամ հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են, որ հաշվեկշռային արժեքը չի կարող լինել փոխհատուցվող: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է այն չափով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը: Փոխհատուցվող գումարն ակտիվի իրական արժեքից՝ հանած օտարման ծախսումների և օգտագործման արժեքներից առավելագույնն է: Արժեզրկման գնահատման նպատակների համար ակտիվները խմբավորվում են նվազագույն մակարդակի, որի համար կան հիմնականում անկախ դրամական ներհոսքեր (դրամաստեղծ միավորներ): Ոչ ֆինանսական ակտիվների նախնական արժեզրկումը վերանայվում է հնարավոր փոփոխման տեսանկյունից՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Գուղվի. Դուստր ընկերությունների ձեռքբերման արդյունքում առաջացող գուղվիլը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում և սկզբնական չափում. Առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրային դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հողվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրային դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Դասակարգում և հետագա չափում

Ֆինանսական ակտիվներ. Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին Խումբը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում. Խումբը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացումը կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապահանջման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Խումբը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ. Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Խմբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ. Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապահանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Խումբն ունի ֆիքսված տոկոսադրույքներով բանկային վարկեր, որոնց տոկոսադրույքները բանկերը կարող են վերանայել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (<< ԿԲ) հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության արդյունքում: Խումբը հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Խումբը այս վարկերը դիտարկում է որպես լողացող տոկոսադրույքով վարկեր:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապահանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ. Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Խումբը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապահանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Խումբը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապահանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Խումբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք գեչվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Խումբը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Խումբը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ բանկերի կողմից ֆիքսված տոկոսադրույքների փոփոխությունները ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով բանկերն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն և Խումբը հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով առանց տուգանքի: Տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքը Խումբը հաշվառում է կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և գեչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես օգուտ կամ կորուստ մարումից: Եթե փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացած ժամկետի ընթացքում:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների ապահանջում. Խուճրն ապահանջում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Խուճրը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապահանջում. Խուճրն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Խուճրը նաև ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապահանջման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հաշվանցում. Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է գուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Խուճրը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ. Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են առձեռն դրամական միջոցները, բանկերում պահվող ցպահանջ ավանդները և այլ կարճաժամկետ բարձր իրացվելիություն ունեցող ներդրումները՝ երեք ամիս կամ դրանից պակաս սկզբնական մարման ժամկետով: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով քանի որ (i) պահվում են պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և այդ պայմանագրային դրամական հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ և (ii) նախարոշված չեն որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր. Առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ հետագայում հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը հաշվեկշռում ներկայացվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Փոխառություններ. Փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, առաջացած գործարքի ծախսերից գուտ, և համապատասխանաբար հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Փոխառության ծախսերի կապիտալացում. Փոխառության ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են այն ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, որի նախապատրաստումը ենթադրվող օգտագործման կամ վաճառքի համար պահանջում է զգալի ժամաքանակ (որակավորված ակտիվ), կապիտալացվում են որպես տվյալ ակտիվի արժեքի մի մաս, եթե կապիտալացման սկիզբը 2009թ. հունվարի 1-ին է կամ ավելի ուշ:

Կապիտալացումը սկսվում է այն պահից, երբ ա) Խուճրը կրում է որակավորված ակտիվի հետ կապված ծախսեր, բ) Խուճրը կրում է փոխառության հետ կապված ծախսեր և գ) Խուճրը ձեռնարկում է գործողություններ, որոնք անհրաժեշտ են ակտիվը նպատակային օգտագործման կամ վաճառքի պատրաստելու համար:

Փոխառությունների ծախսերի կապիտալացումը շարունակվում է մինչև այն պահը, երբ ակտիվները հիմնականում պատրաստ են օգտագործման կամ վաճառքի:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Խումբը կապիտալացնում է փոխառությունների գծով այն ծախսերը, որոնցից հնարավոր կլիներ խուսափել, եթե այն չկատարեր որակավորված ակտիվների գծով կապիտալ ծախսումներ: Փոխառությունների գծով կապիտալացված ծախսումները հաշվարկվում են Խմբի ֆինանսավորման միջին արժեքով (միջին կշռված տոկոսային ծախսերը վերագրվում են որակավորված ակտիվների գծով ծախսերին), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ միջոցները փոխառնվում են ուղղակիորեն որակավորված ակտիվի ձեռքբերման համար: Եթե դա տեղի է ունենում, կապիտալացվում են տվյալ փոխառության փաստացի ծախսերը, հանած տվյալ փոխառվական միջոցների ժամանակավոր ներդրումից առաջացած որևէ ներդրումային եկամուտ:

Շահութահարկ. Շահութահարկը ներկայացվում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում համաձայն օրենսդրության, որն, ըստ էության, գործում է կամ ուժի մեջ է մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից և ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ անմիջապես սեփական կապիտալում, քանի որ վերաբերում է այնպիսի գործարքների, որոնք տվյալ կամ այլ ժամանակաշրջանում ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում կամ անմիջապես սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկն այն գումարն է, որը ենթակա է վճարման կամ հարկային մարմիններից փոխհատուցման և վերաբերում է ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջանների հարկվող շահույթներին կամ վնասներին: Հարկերը, բացառությամբ շահութահարկի, ճանաչվում են գործառնական ծախսերում:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը հետագա տարիներին փոխանցվող հարկային վնասի և ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առկա են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և հարկային նպատակով օգտագործվող արժեքները համեմատելիս: Համաձայն սկզբնական ճանաչման վերաբերյալ բացառության՝ հետաձգված հարկը չի գրանցվում այն ժամանակավոր տարբերությունների դեպքում, երբ ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը կատարվում է այնպիսի գործարքում, որը չի հանդիսանում բիզնեսի միավորում և որը սկզբնապես գրանցվելիս, ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական, և ո՛չ էլ հարկվող շահույթի վրա: Հետաձգված հարկային մնացորդները չափվում են կիրառելով հարկի դրույքաչափերը, որոնք, ըստ էության, գործում են կամ ուժի մեջ են մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և որոնք ակնկալվում է կիրառել այն ժամանակահատվածներում, երբ ժամանակավոր տարբերությունները հակադարձվեն կամ հետագա տարիներին փոխանցվող հարկային վնաս կօգտագործվի: Հետաձգված հարկային ակտիվները կարող են հաշվանցվել հետաձգված հարկային պարտավորությունների դիմաց միայն Խմբի յուրաքանչյուր առանձին ընկերության շրջանակներում:

Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների և հետագա տարիներին փոխանցվող հարկային վնասի մասով հետաձգված հարկային ակտիվը գրանցվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները կհակադարձվեն ապագայում և առկա կլինի բավարար ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցումները:

Խումբը վերահսկում է այն ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձումը, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպությունների շահաբաժինների գծով հարկերին կամ դրանց վաճառքից շահույթին: Խումբը չի արտացոլում հետաձգված հարկային պարտավորությունները նման ժամանակավոր տարբերությունների գծով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունն ակնկալում է ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձում տեսանելի ապագայում:

Անորոշ հարկային դիրքեր. Խմբի անորոշ հարկային դիրքերը գնահատվում են ղեկավարության կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Պարտավորությունների գրանցման համար շահութահարկի դիրքերը գնահատվում են ղեկավարության կողմից այնպես, որ դիրքերի վերանայումը հարկային մարմինների կողմից չառաջացնի լրացուցիչ հարկերի գանձման անհրաժեշտություն: Գնահատումը հիմնված է այն հարկային օրենքների և համապատասխան իրավական ակտերի մեկնաբանությունների վրա, որոնք, ըստ էության, գործում են կամ ուժի մեջ են մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Տուգանքների, տոկոսների և հարկերի, բացառությամբ շահութահարկի, գծով պարտավորությունները ճանաչվում են ղեկավարության կողմից՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պարտավորությունների մարման համար պահանջվող ծախսերի լավագույն գնահատականը: Շահութահարկի անորոշ դիրքերի գծով ճշգրտումները գրանցվում են շահութահարկի գծով ծախսերի կազմում:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Ավելացված արժեքի հարկ. Վաճառքին վերաբերող ավելացված արժեքի հարկի վճարման պարտավորությունը ծագում է հաճախորդներին ապրանքների հանձնման կամ ծառայությունների մատուցման ժամանակ: Գումանը վերաբերող ԱԱՀ-ը սովորաբար հաշվանցվում է վաճառքին վերաբերող ԱԱՀ-ից, ԱԱՀ-ի հարկային հաշիվը ստանալուց հետո: Հարկային մարմինները թույլատրում են ԱԱՀ-ը հաշվարկել գուտ հիմունքով: Վաճառքին և գնումներին վերաբերող ԱԱՀ-ի գումարները համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են համախառն հիմունքով և առանձին բացահայտվում են որպես ակտիվ և պարտավորություն: Դերիտորական պարտքերի արժեզրկման համար պահուստ ստեղծելու դեպքում արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է պարտապահի համախառն գումարում, ներառյալ ԱԱՀ-ը:

Պաշարներ. Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքով՝ գազի համար և «առաջինը մուտք, առաջինը ելք» սկզբունքով՝ այլ պաշարների համար: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ենթադրվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Կանխավճարներ. Կանխավճարները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանելով արժեզրկման համար պահուստը: Կանխավճարները դասակարգվում են որպես ոչ ընթացիկ, երբ կանխավճարին վերաբերող ապրանքներն ու ծառայություններն ակնկալվում է ստանալ մեկ տարի հետո կամ երբ կանխավճարը վերաբերում է այնպիսի ակտիվի, որը սկզբնական ճանաչման ժամանակ կդասակարգվի որպես ոչ ընթացիկ: Ակտիվներ ձեռք բերելու գծով կանխավճարները փոխանցվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ Խումբը ստանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողություն և հավանական է, որ ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ: Այլ կանխավճարները ծախսագրվում են շահույթի կամ վնասի կազմում, երբ կանխավճարի հետ կապված ապրանքը կամ ծառայությունը ստացվում է: Եթե կա այնպիսի հայտանիշ, որ կանխավճարին վերաբերող ակտիվները, ապրանքները կամ ծառայությունները չեն ստացվի, ապա կանխավճարի հաշվեկշռային արժեքը համապատասխանաբար դուրս է գրվում և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում:

Կանոնադրական կապիտալ. Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն վերագրելի են նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, սեփական կապիտալում ցույց են տրվում որպես ստացված մուտքերից նվազեցում՝ հարկումից հետո:

Լրացուցիչ վճարված կապիտալ. Լրացուցիչ վճարված կապիտալն իրենից ներկայացնում է բաժնետոմսերի հայտարարված արժեքից միակ բաժնետիրոջ կողմից ստացված կանխիկի ավելցուկ:

Շահաբաժիններ. Շահաբաժինները գրանցվում են որպես պարտավորություն և նվազեցվում են սեփական կապիտալից այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք հայտարարագրվել և հաստատվել են: Այն շահաբաժինները, որոնք հայտարարագրվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո և նախքան ֆինանսական հաշվետվությունների հրատարակման վավերացումը, ներկայացվում են հետագա իրադարձությունների ծանոթագրությունում:

Պահուստներ պարտավորությունների և վճարների համար. Պարտավորությունների և վճարների գծով պահուստներն անորոշ ժամանակով և գումարով ոչ ֆինանսական պարտավորություններ են: Դրանք հաշվեզրվում են, երբ Խումբը, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի իրավաբանորեն սահմանված կամ ենթադրվող պարտավորություն և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք, ինչպես նաև հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել պարտավորության չափը:

Հասույթի ճանաչում. Հասույթը Խմբի բնականոն գործունեության ընթացքում առաջացած եկամուտն է: Հասույթը ճանաչվում է գործարքի գնի չափով: Գործարքի գինն իրենից ներկայացնում է հատուցում, որի համար Խումբն ակնկալում է իրավունք ստանալ խոստացված ապրանքների կամ ծառայությունների նկատմամբ վերահսկողությունը հաճախորդին փոխանցելու դիմաց՝ առանց երրորդ կողմերի անունից ստացված գումարների հաշվառման: Հասույթը ճանաչվում է հանած ավելացված արժեքի հարկը:

Խումբը սահմանում է հետևյալ կատարման պարտավորությունները՝ բնական գազի վաճառք, բնական գազի փոխադրում և էլեկտրաէներգիայի վաճառք:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Խումբը ճանաչում է բնական գազի վաճառքից ստացված հասույթը, երբ ապրանքի նկատմամբ հսկողությունը փոխանցվել է, քանի որ, երբ գազը մատակարարվում է հաճախորդին, վերջինս լիիրավ իրավունք ունի տնօրինելու այն, և առկա չեն չկատարված պարտավորություններ, որոնք կարող էին ազդել հաճախորդի կողմից ապրանքի ընդունման վրա: Խումբը բնական գազը վաճառում է պայմանագրերով սահմանված ֆիքսված գնով: Դեբիտորական պարտքը ճանաչվում է, երբ ապրանքն առաքվում է հաճախորդին, քանի որ դա այն պահին է, երբ դիտարկումն անվերապահ է, քանի որ նախքան վճարումը պահանջվում է միայն ժամանակի ընթացք:

Խումբը ժամանակի ընթացքում փոխանցում է ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ վերահսկողությունը և, հետևաբար, կատարում է արտադրողականության պարտավորություն, և բնական գազի փոխադրման և էլեկտրաէներգիայի վաճառքի հետ կապված եկամուտները ճանաչում է ժամանակի ընթացքում, քանի որ հաճախորդը միաժամանակ ստանում և օգտագործում է համապատասխան առավելություններ: Հաճախորդներին հաշիվները ներկայացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ համապատասխան օրացուցային ամսում վաճառված էլեկտրաէներգիայի/բնական գազի փաստացի ծավալի հիման վրա: Հասույթը ճանաչվում է այն գումարով, որով Խումբն իրավունք ունի հաշիվ ներկայացնել, քանի որ այդ գումարն ուղղակիորեն համապատասխանում է այսօրվա դրությամբ հաճախորդի համար Խմբի կատարված աշխատանքի արժեքին:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից Խումբը չունի էական պայմանագրային ակտիվներ: Պայմանագրային պարտավորությունները ճանաչվում են հաճախորդներից ստացված կանխավճարի գծով և հանդիսանում են Խմբի պարտավորությունը՝ հաճախորդին փոխանցել ապրանքները կամ ծառայությունները, որոնց գծով Խումբը ստացել է հատուցում: Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում այն ներկայացված է առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի կազմում:

Բոլոր տեսակի եկամուտների գծով պայմանագրերը չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ, քանի որ պայմանագրային կողմերի միջև համաձայնեցված վճարումների պայմանները հաճախորդներին կամ Խմբին չեն ապահովում ֆինանսավորումից ստացված զգալի օգուտով: Խումբը չի ակնկալում պայմանագրերի ստորագրում, որտեղ խոստացված ապրանքների կամ ծառայությունների հաճախորդին փոխանցման և վերջինիս կողմից դրանց վճարման միջև ընկած ժամանակահատվածը գերազանցում է մեկ տարին: Որպես հետևանք, Խումբը չի փոփոխում գործարքի գները փողի ժամանակային արժեքի համար:

Բոլոր պարտքային գործիքների գծով տոկոսային եկամուտներն արտացոլվում են հաշվեգրման եղանակով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Նման հաշվարկը տոկոսային եկամուտների և ծախսերի մեջ ներառում է բոլոր միջնորդավճարներն ու վճարումները, որոնք վճարվել և ստացվել են պայմանագրի կողմերից, և արդյունավետ տոկոսադրույքի, գործարքի ծախսերի, ինչպես նաև բոլոր այլ պարգևավճարների կամ գեղչերի անբաժանելի մասն են կազմում:

Հատուցումներ աշխատակիցներին. Աշխատավարձը, տարեկան վճարովի արձակուրդը, ինչպես նաև հիվանդության պատճառով բացակայությունը և պարգևավճարները հաշվեգրվում են այն տարում, երբ տվյալ հատուցումները որոշող համապատասխան ծառայությունները մատուցվել են Խմբի աշխատակիցների կողմից: Խումբը չունի կենսաթոշակային կամ համանման այլ վճարումներ կատարելու իրավական կամ կառուցողական պարտականություն:

Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր. Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են տոկոսային եկամուտը, տոկոսային ծախսը, փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով: Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք: Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Գործառնական շահույթ. Գործառնական շահույթը Խմբի շարունակվող, հասույթ ստեղծող գործունեության, ինչպես նաև գործառնական գործունեության հետ կապված այլ եկամուտների և ծախսերի արդյունքն է: Գործառնական շահույթը չի ներառում զուտ ֆինանսական ծախսերը, բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտի շահույթի մասնաբաժինը և շահութահարկը:

Թողարկումից հետո համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների փոփոխություն. Թողարկումից հետո սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած փոփոխություն պահանջում է Խմբի ղեկավարության հաստատումը, ով լիազորել է այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկումը:

4 Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Խումբը կատարում է գնահատականներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների և հաջորդ ֆինանսական տարվա ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա:

Գնահատականներն ու դատողությունները շարունակական կերպով վերանայվում են և հիմնված են դեկավարության փորձի և այլ գործոնների վրա, ինչպիսիք են հետագա իրադարձությունների ակնկալիքները, որոնք առկա պայմաններում տրամաբանական են համարվում: Գնահատականներից բացի, դեկավարությունը կատարում է նաև որոշակի այլ դատողություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման գործընթացում: Դատողությունները, որոնք առավել նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված արժեքների վրա, և գնահատականները, որոնք կարող են հիմք հանդիսանալ հաջորդ ֆինանսական տարվա ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքներում նշանակալի ճշգրտման համար, հետևյալն են.

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծանոթագրություններ 9-ում և 27-ում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետը. Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը կատարվում է՝ ելնելով մասնագիտական դատողությունից, հիմք ընդունելով համաձայն ակտիվների համար առկա փորձը: Այս ակտիվների հետ կապված ապագա տնտեսական շահույթը հիմնականում կատարվող դրանց օգտագործումից: Սակայն մի շարք այլ գործոններ, ինչպիսիք են՝ տեխնիկական կամ առևտրային տեսանկյունից մաշվածությունը, հաճախ հանգեցնում են տվյալ ակտիվների հետ կապված տնտեսական շահույթի նվազմանը: Ղեկավարությունը գնահատում է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության մնացող ժամկետը, հիմք ընդունելով ակտիվների տեխնիկական վիճակը և հաշվի առնելով հաշվարկային ժամանակահատվածը, որի ընթացքում տվյալ ակտիվները Խմբի համար տնտեսական շահույթ կառաջացնեն: Հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոնները. (ա) ակտիվների ակնկալվող օգտագործման ժամկետը, (բ) սարքավորումների ակնկալվող մաշվածությունը, որը կախված է շահագործման բնութագրիչներից և տեխնիկական սպասարկման ծրագրից, և (գ) տեխնիկական կամ առևտրային տեսանկյունից մաշվածությունը, որն առաջանում է շուկայի պայմանների փոփոխություններից:

Իրական արժեքի չափում

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում են դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- 1-ին մակարդակ. նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտվող):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության ելակետային տվյալները, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև փոխանցումները Խումբը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

5 Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խումբը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները սահմանափակում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ կիրառվող բացառության շրջանակը՝ բացառելու համար այն գործարքները, որոնք առաջացնում են հավասար և հաշվանցվող ժամանակավոր տարբերություններ, օրինակ՝ վարձակալության և ապագործարկման պարտավորությունների դեպքում: Փոփոխությունները գործում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վարձակալությանը և ապագործարկման պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է ճանաչվեն ներկայացված ամենավաղ համադրելի ժամանակաշրջանի սկզբից՝ ցանկացած կուտակային հետևանքը ճանաչելով որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների ճշգրտում այդ ամսաթվի դրությամբ: Մյուս բոլոր գործարքների համար փոփոխությունները կիրառվում են այն գործարքների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբից հետո:

Փոփոխությունների կիրառումն ազդեցություն չի ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(բ) Պարտավորությունների դասակարգումը ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասերի (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)

2020թ-ին հրապարակված փոփոխությունները նպատակ ունեն պարզաբանել պարտավորության ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ լինելը որոշելու պահանջները, և կիրառելի են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այնուամենայնիվ, Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը հետագայում առաջարկել է կատարել լրացուցիչ փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և հետաձգել 2020թ-ին ընդունված փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելու ժամկետը մինչև 2024թ. հունվարի 1-ը: Այս շարունակական փոփոխությունների պատճառով Խումբը չի կարողացել որոշել այս փոփոխությունների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա դրանց սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում: Խումբը հետևում է զարգացումներին:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործանական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ):

6 Փոխկապակցված անձանց հետ մնացորդներ և գործարքներ

Կողմերը սովորաբար համարվում են փոխկապակցված, եթե դրանք գտնվում են ընդհանուր վերահսկողության տակ կամ եթե կողմերից մեկն ունի կարողություն վերահսկելու մյուս կողմին կամ կարող է ունենալ նշանակալի ազդեցություն կամ համատեղ վերահսկողություն մեկ այլ կողմի նկատմամբ՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Յուրաքանչյուր հնարավոր փոխկապակցված կողմի հարաբերություն դիտարկելիս ուշադրություն է դարձվում հարաբերության բնույթի, այլ ո՛չ միայն իրավական կառուցվածքի վրա:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդները հետևյալն են.

<i>մյն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.		2021թ.	
	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Բաժնետեր	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Բաժնետեր
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	3	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21,863	3	27,722	3

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների համար փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքները հետևյալն են.

<i>մյն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.		2021թ.	
	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Բաժնետեր	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Այլ
Գազի գնումներ	195,212	-	203,120	-
Այլ ծառայությունների և նյութերի գնումներ	100	5	132	6
Տոկոսային ծախս	5	-	116	-
Այլ ծախսեր	-	7	-	6

Ղեկավար անձնակազմին հատուցումը ներկայացված է ստորև:

<i>մյն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
<i>Կարճաժամկետ հատուցումներ.</i>		
- Աշխատավարձ	975	937
- Կարճաժամկետ պարգևավճարներ	59	39
Ընդամենը	1,034	976

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավար անձնակազմին հատուցման հետ կապված կան հաշվեգրված պարտավորություններ 38 մյն. ՀՀ դրամ չափով (2021թ.՝ 38 մյն. ՀՀ դրամ): Կարճաժամկետ պարգևավճարները ենթակա են ամբողջությամբ վճարման 12 ամսվա ընթացքում այն ժամանակահատվածի վերջից սկսած, որի ընթացքում ղեկավարությունը տրամադրել է համապատասխան ծառայությունները:

7 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի շարժերը հետևյալն են.

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Հոդ և շենքեր	Խողովա- կաշարեր և հորեր	Այլ հիմնական միջոցներ	Անավարտ շինարարու- թյուն	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2021թ.					
	77,837	199,111	197,788	3,632	478,368
Ավելացումներ	51	37	1,614	10,933	12,635
Օտարումներ	(26)	(29)	(328)	(210)	(593)
Վերադասակարգում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների կազմից	-	10,956	-	-	10,956
Վերադասակարգումներ	79	5,699	2,843	(8,621)	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.					
	77,941	215,774	201,917	5,734	501,366
Ավելացումներ	100	248	2,486	20,188	23,022
Օտարումներ	-	(97)	(789)	(98)	(984)
Դուստր ընկերության ձեռքբերում	-	-	296	139	435
Վերադասակարգումներ	400	3,936	8,720	(13,056)	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.					
	78,441	219,861	212,630	12,907	523,839
Մաշվածություն					
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2021թ.					
	(8,648)	(108,457)	(66,655)	(336)	(184,096)
Մաշվածություն	(753)	(5,803)	(3,244)	-	(9,800)
Արժեզրկում	1	(293)	(77)	(63)	(432)
Օտարումներ	5	23	323	136	487
Վերադասակարգում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների կազմից	-	(1,142)	-	-	(1,142)
Վերադասակարգումներ	(7)	3	4	-	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.					
	(9,402)	(115,669)	(69,649)	(263)	(194,983)
Մաշվածություն	(1,485)	(6,199)	(8,134)	(11)	(15,829)
Արժեզրկում	-	(294)	(59)	(23)	(376)
Օտարումներ	-	96	786	42	861
Վերադասակարգումներ	2	-	(3)	1	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.					
	(10,885)	(122,066)	(77,059)	(254)	(210,264)
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 1 հունվարի 2021թ.					
	69,189	90,654	131,133	3,296	294,272
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.					
	68,539	100,105	132,268	5,471	306,383
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.					
	67,556	97,795	135,571	12,653	313,575

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա 15,963 մլն. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 9,800 մլն. ՀՀ դրամ) ընդհանուր մաշվածության ծախսից 15,200 մլն. ՀՀ դրամը (2021թ.՝ 9,588 մլն. ՀՀ դրամը) ներառված է վաճառքի ինքնարժեքում (տես Ծանոթագրություն 17), 390 մլն. ՀՀ դրամը (2021թ.՝ 363 մլն. ՀՀ դրամը)՝ ընդհանուր և վարչական ծախսերում (տես Ծանոթագրություն 19) և 355 մլն. ՀՀ դրամը (2021թ.՝ 305 մլն. ՀՀ դրամը)՝ այլ գործառնական ծախսերում (տես Ծանոթագրություն 20):

7 Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Խումբն իրականացրել է իր հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների տարեկան վերանայում: Այս վերանայման արդյունքում փոփոխվել են Հրազդանի ՋԷԿ-ի 5-րդ էներգաբլոկի հետ կապված մեքենաների և սարքավորումների որոշ միավորների օգտակար ծառայության ակնկալվող ժամկետները:

Արդյունքում, այդ ակտիվների ակնկալվող օգտակար ծառայության ժամկետները սահմանվել են 5-ից 47 տարի՝ կախված ակտիվի դասից: Այս փոփոխությունների ազդեցությունն ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջաններում շահույթում կամ վնասում ճանաչված մաշվածության ծախսերի վրա գնահատվում է մոտ 5,200 մլն. ՀՀ դրամ:

Նախկինում մաշվածությունը ճանաչվում էր շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արտադրության միավորների մեթոդը:

8 Պաշարներ

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Գազ գազապահեստարաններում և խողովակաշարերի համակարգում	7,778	7,108
Պահեստամասեր և այլ նոյւթեր	13,416	11,092
Այլ պաշարներ	426	255
Ընթացիկ տարում պաշարների դուրսգրում	(1,405)	(1,392)
Ընդամենը պաշարներ	20,215	17,063

2022թ-ին վաճառքի ինքնարժեքում ներառված պաշարների ծախսը կազմել է 192,455 մլն. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 202,781 մլն. ՀՀ դրամ), տես Ծանոթագրություն 17:

9 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր		
- Ձեռնարկություններ	28,683	30,905
- Բնակչություն	18,963	17,889
Այլ ֆինանսական դեբիտորական պարտքեր	6,593	6,521
Հանած՝ արժեզրկման կորստի գծով պահուստ	(6,991)	(6,882)
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի կազմում	47,248	48,433
Փոխհատուցելի հարկեր	15	14
Կանխավճարներ	1,822	289
Միասնական հաշվի մնացորդ	96	155
Ընդամենը առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	49,181	48,891

9 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր (շարունակություն)

Խումբն ընտրել է ՖՀՄՄ 9-ի պարզեցված անցում մեթոդը՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման համար, և օգտագործում է առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի կազմի մեջ մտնող բոլոր ֆինանսական ակտիվների գծով պարտքային կորուստների համար:

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր հաճախորդի բնութագրերից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի հաճախորդների բազայի պարտքային ռիսկի վրա, այդ թվում՝ այն երկրին բնորոշ պարտագանգման ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները: Խմբի գրեթե բոլոր հաճախորդների համար առաջնային աշխարհագրական շուկան Հայաստանի Հանրապետությունն է:

Խումբն ապրանքներ է վաճառում և ծառայություններ է մատուցում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց: Խմբի հասույթի մոտ 10% (2021թ-ին՝ 9%) վերագրելի է մեկ հաճախորդի հետ իրականացվող վաճառքի գործառնություններին:

Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում հաճախորդների համար

Խումբն օգտագործում է պահուստավորման մատրից բոլոր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ստացվելիք առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որը ներառում է մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրում հաջորդական փուլերով: «Roll rate»-երը հաշվարկվում են առանձին հիմունքով տարբեր սեզոններում պարտքային ռիսկին ենթարկվածության համար՝ հիմք ընդունելով գնված ծառայության տեսակը: Կորուստների դրույքը հիմնված է վերջին երեք տարիների ընթացքում կրած փաստացի պարտքային կորուստների վրա: Խմբային հիմունքով գնահատված դեբիտորական պարտքերի համար կիրառվում է արժեզրկման 100% ավելի քան 365 օր ժամկետանց հաճախորդների համախառն առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով: Պակաս ժամկետով ժամկետանց առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով կիրառվում են արժեզրկման ավելի ցածր դրույքներ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձիք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ	Խմբային հիմունքով գնահատված անձիք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների
Ոչ ժամկետանց	9,523	(13)	(0.1%)	9,510
1 - 30 օր ժամկետանց	209	(4)	(1.9%)	205
31 - 90 օր ժամկետանց	66	(4)	(6.1%)	62
91 - 180 օր ժամկետանց	44	(6)	(13.6%)	38
181 - 365 օր ժամկետանց	88	(66)	(75.0%)	22
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	266	(266)	(100.0%)	-
	10,196	(359)	(3.5%)	9,837

9 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր (շարունակություն)

մյն. ՀՀ դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձիք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձիք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների
Ոչ ժամկետանց	18,811	(7)	(0.04%)	18,804
1 - 30 օր ժամկետանց	39	(1)	(2.56%)	38
31 - 90 օր ժամկետանց	6	(1)	(16.67%)	5
91 - 180 օր ժամկետանց	4	(1)	(25.0%)	3
181 - 365 օր ժամկետանց	32	(24)	(78.1%)	8
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	71	(71)	(100.0%)	-
	18,963	(105)	(0.4%)	18,858

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

մյն. ՀՀ դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձիք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ	Խմբային հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձիք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների
Ոչ ժամկետանց	9,910	(14)	(0.1%)	9,896
1 - 30 օր ժամկետանց	189	(4)	(2.1%)	185
31 - 90 օր ժամկետանց	17	(1)	(5.9%)	16
91 - 180 օր ժամկետանց	22	(5)	(22.7%)	17
181 - 365 օր ժամկետանց	69	(53)	(76.8%)	16
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	250	(250)	(100.0%)	-
	10,457	(327)	(3.1%)	10,130

մյն. ՀՀ դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձիք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ	Խմբային հիմունքով գնահատված ֆիզիկական անձիք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների
Ոչ ժամկետանց	17,720	(12)	(0.1%)	17,708
1 - 30 օր ժամկետանց	59	(1)	(1.7%)	58
31 - 90 օր ժամկետանց	10	(1)	(10.0%)	9
91 - 180 օր ժամկետանց	5	(1)	(20.0%)	4
181 - 365 օր ժամկետանց	41	(32)	(78.0%)	9
Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց	54	(54)	(100.0%)	-
	17,889	(101)	(0.6%)	17,788

9 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր (շարունակություն)

Իրավաբանական անձանց գծով դեբիտորական պարտքերը, որոնց մնացորդը գերազանցում է 1 մլրդ. ՀՀ դրամը, Խումբը գնահատում է անհատական հիմունքով: Խումբը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք դասում է պարտքային ռիսկի համապատասխան դասին՝ հիմք ընդունելով այն տվյալները, որոնք օգտագործվում են վնասի ռիսկը կանխատեսելու համար (որոնք ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշներ, դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումներ և հաճախորդների մասին մամուլում առկա տեղեկատվություն) և կիրառելով պարտքի վերաբերյալ փորձագիտական դատողություն: Պարտքային ռիսկի մակարդակները որոշվում են կիրառելով որակական և քանակական գործոնները, որոնք ծառայում են որպես պարտագանցման ռիսկի հայտանիշ և համընկնում են «Moody’s» վարկանիշային գործակալության արտաքին վարկանիշների սահմանումների հետ: Անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար Խումբը գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները հիմք ընդունելով ժամկետանցության կարգավիճակը և վերջին երկու տարիների ընթացքում պարտքային կորուստներ կրելու փաստացի փորձը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, ակնկալվող պարտքային կորուստների և անհատական հիմունքով գնահատված առևտրային դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Չարժեզրկված ֆինանսական գործիքների ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Արժեզրկված ֆինանսական գործիքների ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>			
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական և ֆիզիկական անձիք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	18,805	6,275	25,080
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(252)	(6,275)	(6,527)
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական և ֆիզիկական անձիք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների	18,553	-	18,553

Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձանց 18,805 մլն. ՀՀ դրամ գումարով առևտրային դեբիտորական պարտքերը ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն: Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձանց 6,275 մլն. ՀՀ դրամ գումարով առևտրային դեբիտորական պարտքերը ժամկետանց են ավելի քան 365 օր:

9 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, ակնկալվող պարտքային կորուստների և անհատական հիմունքով գնահատված առևտրային դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

մլն. ՀՀ դրամ	Չարժեզրկված ֆինանսական գործիքների ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Արժեզրկված ֆինանսական գործիքների ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական և ֆիզիկական անձիք՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները	20,683	6,286	26,969
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(168)	(6,286)	(6,454)
Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական և ֆիզիկական անձիք՝ առանց ակնկալվող պարտքային կորուստների	20,515	-	20,515

Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձանց 20,683 մլն. ՀՀ դրամ գումարով առևտրային դեբիտորական պարտքերը ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն: Անհատական հիմունքով գնահատված իրավաբանական անձանց 6,286 մլն. ՀՀ դրամ գումարով առևտրային դեբիտորական պարտքերը ժամկետանց են ավելի քան 365 օր:

Ստորև ներկայացված է առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժը:

մլն. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Արժեզրկման պահուստն առ 1 հունվարի	6,882	7,322
Տարվա ընթացքում պահուստի գուտ ավելացում	109	113
Տարվա ընթացքում պահուստի գումարի դիմաց դուրս գրված գումարներ	-	(553)
Արժեզրկման պահուստն առ 31 դեկտեմբերի	6,991	6,882

Իսմբի հաճախորդներից ոչ մեկին չի տրվել արտաքին վարկանիշ: Իսմբի հաճախորդների մեծամասնությունն ավելի քան 10 տարվա առևտրային հարաբերությունների պատմություն ունի Իսմբի հետ, քանի որ հիմնադրման օրվանից Իսումբը միակ լիցենզավորված ընկերությունն է, որը մատուցում է գազի բաշխման և գազի մատակարարման ծառայություններ:

10 Ժամկետային ավանդներ

վն. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
«Արդշինբանկ» ՓԲԸ	1,119	536
«ԱԿԲԱ Բանկ» ԲԲԸ	219	245
«Հայրիզնեբանկ» ՓԲԸ	355	50
«Արարատ բանկ» ՓԲԸ	-	130
Ընդամենը ժամկետային ավանդներ	1,693	961

Ժամկետային ավանդները տեղաբաշխված են Հայաստանի լավագույն տասնյակում ներառված բանկերում և դասակարգված են որպես ընթացիկ և ոչ արժեզրկված (2021թ.՝ Հայաստանի լավագույն տասնյակում, ընթացիկ և ոչ արժեզրկված): Տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում: Խմբի դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների մեծ մասը պահվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության Ba3 վարկանիշով հայկական բանկերում, և Խումբը չի ակնկալում, որ բանկերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

11 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

վն. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Ցպահանջ բանկային հաշիվներ	14,251	10,535
Դրամական միջոցներ ճանապարհին	703	4,675
Առձեռն դրամական միջոցներ	51	25
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,005	15,235

Ֆինանսական գործարքները, որոնք չեն պահանջել դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների օգտագործում և բացառված են համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունից ներկայացված են Ծանոթագրություն 24-ում:

12 Կանոնադրական կապիտալ

վն. ՀՀ դրամ	Թողարկված բաժնետոմսերի քանակ (հազարներով)	Սովորական բաժնետոմսեր՝ գուտ գործարքի հետ կապված ծախսերից
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	73,808	370,932
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	73,808	370,932

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սովորական բաժնետոմսերի ընդհանուր հայտարարված քանակը կազմում է 73,807,598 բաժնետոմս (2021թ.՝ 73,807,598 բաժնետոմս), յուրաքանչյուր բաժնետոմսը 5,026.5 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Կանոնադրական կապիտալում ներառված գործարքների ծախսի գումարը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի դրությամբ կազմում է 62 մլն. ՀՀ դրամ: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի դրությամբ բոլոր թողարկված սովորական բաժնետոմսերն ամբողջովին վճարված են:

13 Վարկեր և փոխառություններ

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Ոչ ընթացիկ		
Վարկեր և փոխառություններ	5,053	50,389
Ոչ ընթացիկ վարկեր և փոխառություններ	5,053	50,389
Ընթացիկ		
Վարկեր և փոխառություններ	30,775	2,216
Ընթացիկ վարկեր և փոխառություններ	30,775	2,216
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	35,828	52,605

Խմբի վարկերը և փոխառություններն արտահայտված են հետևյալ արժույթներով.

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Ոչ ընթացիկ		
Վարկեր և փոխառություններ արտահայտված. - ԱՄՆ դոլարով	5,053	50,389
Ոչ ընթացիկ վարկեր և փոխառություններ	5,053	50,389
Ընթացիկ		
Վարկեր և փոխառություններ արտահայտված. - ԱՄՆ դոլարով - ՀՀ դրամով	30,721 54	2,183 33
Ընթացիկ վարկեր և փոխառություններ	30,775	2,216
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	35,828	52,605

Վարկերի և փոխառությունների հաշվեկշռային և իրական արժեքները հետևյալն են.

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	Հաշվեկշռային արժեք		Իրական արժեք	
	2022թ.	2022թ.	2022թ.	2022թ.
Վարկեր և փոխառություններ	35,828	52,605	35,828	52,605
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	35,828	52,605	35,828	52,605

13 Վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

մ/ն. ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.				31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Արժույթ	Անվանական տոկոսադրույք	Մարման տարի	Իրական արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր	ԱՄՆ դոլար	Libor+4%	2024	35,421	35,774	53,022	52,569
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր	ՀՀ դրամ	0%	2023	54	54	33	33
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերից	ԱՄՆ դոլար	5.04%	2022	-	-	3	3
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ				35,475	35,828	53,058	52,605

Ֆինանսական գործունեությունից առաջացած զուտ պարտքի համեմատում

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացվում է զուտ պարտքի և Խմբի ֆինանսական գործունեության արդյունքում առաջացած պարտավորությունների փոփոխության վերլուծությունը 2022թ. և 2021թ. համար: Սույն պարտավորությունների հոդվածներն արտացոլվում են համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում որպես ֆինանսավորում:

մ/ն. ՀՀ դրամ	Պարտավորություններ ֆինանսական գործունեությունից	
	2022թ.	2021թ.
Ֆինանսական գործունեությունից առաջացած զուտ պարտավորություն առ 1 հունվարի	52,605	57,574
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	95	5,946
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(15,799)	(95,650)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(15,704)	(89,704)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	(9,237)	(4,523)
Այլ փոփոխություններ		
Կրեդիտորական պարտքերից վերադասակարգում (Ծանոթագրություն 24)	7,684	89,723
Տոկոսի հաշվեգրում	2,788	2,709
Վճարված տոկոսներ	(2,026)	(2,836)
Այլ ոչ դրամային շարժ	(282)	(338)
Զուտ պարտավորություն առ 31 դեկտեմբերի	35,828	52,605

14 Գետական շնորհներ

Խումբը ձեռք է բերել պետական շնորհներ ավտոմատացված գազաչափման համակարգի կառուցման համար և ճանաչել է դրանք հետաձգված եկամտի կազմում հետևյալ կերպ.

մլն. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Հետաձգված եկամուտ առ 1 հունվարի	132	170
Հետաձգված եկամտի ամորտիզացիա՝ համապատասխան ակտիվի մաշվածության հետ համադրելու համար	(38)	(38)
Հետաձգված եկամուտ առ 31 դեկտեմբերի	94	132

15 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

մլն. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	23,170	29,227
Այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր	1,937	1,415
Ընդամենը ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի կազմում ամորտիզացված արժեքով	25,107	30,642
Վճարվելիք հարկեր	7,732	7,191
Ստացված կանխավճարներ	1,911	1,508
Աշխատակիցներին հատուցման գծով հաշվեգրված ծախսեր	1,820	1,504
Ընդամենը առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	36,570	40,845

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 21,948 մլն. ՀՀ դրամ առևտրային և այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքերն արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 27,734 մլն. ՀՀ դրամ), որոնցից 21,853 մլն. ՀՀ դրամ պարտքերը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 27,712 մլն. ՀՀ դրամ), իրենցից ներկայացնում են բնական գազի գնման գծով առևտրային կրեդիտորական պարտքերը (Ծանոթագրություն 6 և Ծանոթագրություն 24):

16 Հասույթի վերլուծությունն ըստ տեսակի

Ընկերությունը հասույթը հիմնականում ստանում է գազի և էլեկտրաէներգիայի բաշխումից և վաճառքից:

«Մատուցված ծառայություններ» հոդվածը ներառում է հյուրանոցային ծառայություններից, էլեկտրական ցանցին միացման աշխատանքներից, հաճախորդների գազի բաշխման համակարգերի և գազի սարքավորումների տեխնիկական սպասարկումից, ինչպես նաև կրթական և մարզաառողջային ծառայություններից ստացված եկամուտը: Ամբողջ հասույթը, բացառությամբ հյուրանոցային ծառայությունների գծով հասույթի, ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում:

Ամբողջ հասույթը հաճախորդների հետ պայմանագրերից է և մանրամասնեցված է հետևյալ կերպ:

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Գազի վաճառք	256,404	260,389
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք*	13,381	219
Մատուցված ծառայություններ	9,702	8,760
Այլ	853	275
Ընդամենը հասույթ	280,340	269,643

* Հրագրանի ՋԷԿ-ի (ՋԷԿ) 5-րդ էներգաբլոկը չի շահագործվել 2021թ-ին, քանի որ ՋԷԿ-ի արտադրած էլեկտրաէներգիայի պահանջարկը կապված է Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ հաշվեկշռի հետ: Այնուամենայնիվ, 2022թ-ից Խումբը տարեկան կստանա մոտ 32 մլն. ԱՄՆ դոլար հզորության վճար:

17 Վաճառքի ինքնարժեք

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Գազի գնման ծախս	187,867	199,840
Աշխատանքի վարձատրության ծախսեր	18,401	14,952
Մաշվածություն	15,200	9,588
Տեխնոլոգիական կորուստներ (սեփական կարիքներ)	7,752	7,969
Ծառայություններ, նորոգում և սպասարկում	5,844	6,966
Գազից բացի այլ պաշարների ծախս	4,588	2,941
Այլ ծախսեր	789	493
Ընդամենը վաճառքի ինքնարժեք	240,441	242,749

18 Այլ գործառնական եկամուտ

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Արտարժույթի փոխարկումից եկամուտ	3,487	502
Օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից՝ հանած կորուստը	444	491
Եկամուտ տույժերից և տուգանքներից	320	768
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի վերականգնում (Ծանոթագրություն 9)	277	310
Վարձակալությունից եկամուտ	149	153
Հիմնական միջոցների օտարումից գուտ օգուտ	94	146
Եկամուտ պաշարների արժեքի նվազման գծով պահուստի հակադարձումից	85	93
Հիմնական միջոցների արժեզրկման վերականգնում	42	10
Եկամուտ շնորհված հիմնական միջոցներից	38	38
Չուտ օգուտ այլ պաշարների վանառքից	18	18
Այլ եկամուտ	349	343
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտ	5,303	2,872

19 Ընդհանուր և վարչական ծախսեր

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Աշխատանքի վարձատրության ծախսեր	8,611	7,475
Վճարումների հավաքագրման ծախսեր	1,082	913
Մաշվածություն	390	363
Նորոգման և սպասարկման ծախսեր	269	416
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	191	153
Ծահութահարկից բացի այլ հարկեր	171	124
Կոմունալ ծախսեր	139	133
Հեռահաղորդակցման ծախսեր	69	65
Մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	66	57
Բանկային ծախսեր	39	20
Իրացման ծախսեր	13	9
Այլ ընդհանուր և վարչական ծախսեր	1,310	807
Ընդամենը ընդհանուր և վարչական ծախսեր	12,350	10,626

20 Այլ գործառնական ծախսեր

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Արտարժույթի փոխարկման գծով ծախսեր	1,236	500
Պաշարների արժեքի նվազման գծով պահուստ	761	100
Ֆինանսական ակտիվների և պայմանագրի գծով ակտիվների արժեզրկում (Ծանոթագրություն 9)	398	429
Հիմնական միջոցների արժեզրկում	376	434
Մաշվածություն	355	305
Վճարումներ ՀԾԿՀ-ին	345	374
Սոցիալական ենթակառուցվածքի պահպանման ծախսեր	48	40
Տույժեր և տուգանքներ	5	-
Չուտ վնաս հիմնական միջոցների օտարումից	1	1
Այլ ծախսեր	1,047	762
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	4,572	2,945

21 Ֆինանսական եկամուտ

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից վարկերի և փոխառությունների գծով	9,212	4,510
Տոկոսային եկամուտ դրամական միջոցներից և դրանց համարժեքներից	687	199
Ֆինանսական ակտիվների գեղչի ծախսագրում	303	-
Տոկոսային եկամուտ ժամկետային ավանդներից	97	51
Այլ տոկոսային եկամուտ	447	1
Ընդամենը ֆինանսական եկամուտ	10,746	4,761

22 Ֆինանսական ծախսեր

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Տոկոսային ծախս ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով	2,799	3,101
Ընդամենը ֆինանսական ծախսեր	2,799	3,101

23 Ծահութահարկ

(ա) Ծահութահարկի գծով ծախսի բաղադրիչները

Ծահութահարկի գծով ծախսը ներառում է հետևյալը.

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Ընթացիկ հարկ	120	25
Հետաձգված հարկ	5,227	2,855
Ծահութահարկի գծով ծախս	5,347	2,880

(բ) Ծահույթի կամ վնասի՝ բազմապատկած կիրառելի հարկադրույքով և շահութահարկի գծով փոխհատուցման համադրում

Իսմբի 2022թ. եկամտի նկատմամբ կիրառելի շահութահարկի դրույքը 18% (2021թ-ին՝ 18%): Հարկերի գծով ակնկալվող և իրական ծախսի միջև ճշգրտումը ներկայացված է ստորև:

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Ծահույթ մինչև հարկումը	36,227	17,855
Տեսականորեն հաշվարկված հարկի (ծախս)/փոխհատուցում օրենսդրությամբ սահմանված 18% դրույքաչափով (2021թ-ին՝ 18%)	(6,527)	(3,214)
	-	-
Հարկային առումով չնվազեցվող կամ չհարկվող գործարքների ազդեցությունը.	-	-
- Չհարկվող եկամուտ	3,002	2,136
- Չնվազեցվող ծախսեր	(1,822)	(1,180)
Ճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն (հետաձգված հարկային ակտիվների դուրսգրման կամ հակադարձման հետևանքով)	-	(528)
Պակաս/(ավել) ներկայացված նախորդ տարիներում	-	(94)
Տարվա շահութահարկի գծով ծախս	(5,347)	(2,880)

(գ) Նախորդ տարիներից փոխադրված հարկային վնաս

Նախորդ տարիներից փոխադրված հարկային վնասի մարման ժամկետներն են.

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Կուտակված հարկային վնասի մարման ժամկետները լրանում են հետևյալ ամսաթվերին.		
- 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին	389	436
- 2026թ. դեկտեմբերի 31-ին	60	253
Ընդամենը նախորդ տարիներից փոխադրված հարկային վնաս	449	689

23 Ծահութահարկ (շարունակություն)

(դ) Հետաձգված հարկերի վերլուծությունն ըստ ժամանակավոր տարբերության տեսակի

ՖՀՄՍ-ի և Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության միջև եղած տարբերություններն առաջացնում են ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով որոշվող դրանց գումարների միջև: Այդ ժամանակավոր տարբերություններում շարժի հարկային հետևանքը մանրամասնորեն ներկայացված է ստորև և գրանցված է 18% (2021թ.՝ 18%) դրույքաչափով:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերություններում շարժի հարկային հետևանքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

<i>վն. ՀՀ դրամ</i>	1 հունվարի 2022թ.	(Ծախսագրվում է)/ կրեդիտագրվում է շահույթին կամ վնասին	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ժամանակավոր տարբերությունների և նախորդ ժամանակաշրջաններից փոխադրված հարկային վնասի հարկային հետևանքը			
Հիմնական միջոցներ	40	(4,992)	(4,952)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	19	19
Պաշարներ	214	25	239
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	10	2	12
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,784	(61)	1,723
Վարկեր և փոխառություններ	(77)	139	62
Պետական շնորհներ	(7)	8	1
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	(18)	(18)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(215)	(110)	(325)
Նախորդ ժամանակաշրջաններից փոխադրված հարկային վնաս	689	(240)	449
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	2,438	(5,228)	(2,790)
Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվ	2,438	(1,997)	441
Ճանաչված հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	(3,231)	(3,231)

Խմբի ընթացիկ կառուցվածքի համատեքստում խմբի տարբեր ընկերությունների հարկային վնասները և ընթացիկ հարկային ակտիվները չեն կարող չեզոքացվել խմբի այլ ընկերությունների ընթացիկ հարկային պարտավորությունների և հարկվող շահույթների դիմաց, և համապատասխանաբար հարկերը կարող են հաշվեգրվել նույնիսկ, եթե առկա է համախմբված հարկային վնաս: Հետևաբար, հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեզոքացվում են միայն այն դեպքում, երբ վերաբերում են միևնույն հարկվող կազմակերպությանը:

23 Ծահութահարկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերություններում շարժի հարկային հետևանքը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

մլն. ՀՀ դրամ	1 հունվարի 2021թ.	(Ծախսագրվում է)/ կրեդիտագրվում է շահույթին կամ վնասին	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ժամանակավոր տարբերությունների և նախորդ ժամանակաշրջաններից փոխադրված հարկային վնասի հարկային հետևանքը			
Հիմնական միջոցներ	2,407	(2,367)	40
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(1,921)	1,921	-
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	1,645	(1,645)	-
Պաշարներ	270	(56)	214
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	6	4	10
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,658	126	1,784
Վարկեր և փոխառություններ	(27)	(50)	(77)
Պետական շնորհներ	(16)	9	(7)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	429	(429)	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	291	(506)	(215)
Նախորդ ժամանակաշրջաններից փոխադրված հարկային վնաս	551	138	689
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	5,293	(2,855)	2,438
Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվ	5,293	(2,855)	2,438

24 Նշանակալի անկանխիկ ֆինանսական գործունեություն

Ֆինանսական գործարքները, որոնք չեն պահանջել կանխիկ միջոցների և դրանց համարժեքների օգտագործում և բացառվել են համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի հաշվետվությունից, հետևյալն են.

մլն. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Անկանխիկ ֆինանսական գործունեություն		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից՝ գազի գծով կրեդիտորական պարտքի վերակազմավորման ձևով	7,684	89,723
Անկանխիկ ֆինանսական գործունեություն	7,684	89,723

2019թ. ապրիլի 1-ից, եթե կապակցված կողմի հետ բնական գազի առքուվաճառքի պայմանագրի պարտքը չի վճարվել սահմանված մարման ժամկետից հետո 35 օրվա ընթացքում, ապա այն վերակազմավորվել է որպես փոխառություն՝ տարեկան 5.04% տոկոսադրույքով

25 Գայմանական դեպքեր և պարտավորություններ

Իրավական գործընթացներ. Ժամանակ առ ժամանակ սովորական գործունեության ընթացքում Խմբի դեմ կարող են ներկայացվել հայցեր: Ելնելով իր գնահատականներից՝ դեկավարությունը կարծում է, որ պահանջների գծով ոչ մի էական վնաս չի կարող կրել, որը կգերազանցի սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում նախատեսված պահուստները:

Հարկային պայմանական դեպքեր. Հայաստանի Հանրապետության հարկային և մաքսային օրենսդրությունը, որն, ըստ էության, գործում է կամ ուժի մեջ է մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, ենթակա է տարբեր մեկնաբանությունների՝ Խմբի գործունեության և գործարքների նկատմամբ դրանք կիրառելիս: Հետևաբար, դեկավարության հարկային դիրքորոշումը և այդ դիրքորոշումը հիմնավորող պաշտոնական թղթակցությունը կարող են վիճարկվել համապատասխան մարմինների կողմից: Հայաստանի Հանրապետության հարկային վարչարարությունն աստիճանաբար խստանում է, ներառյալ այն փաստը, որ առկա է այն հարկային գործարքների ստուգման առավել բարձր հավանականություն, որոնք չունեն հստակ գործարար նպատակ կամ կապված են հարկային օրենսդրությանը չհամապատասխանող կողմերի հետ: Ֆիսկալ ժամանակաշրջանը հարկերի մատվ բաց է մնում հարկային մարմինների կողմից ստուգման՝ ստուգումն անցկացնելու տարվան նախորդող երեք օրացուցային տարիների համար: Որոշակի հանգամանքների դեպքում ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակահատվածներ:

Կապիտալ ծախսումների պարտավորություններ. 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի կապիտալ ծախսումներ պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցների գծով (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ բացակայում էին):

Գործառնական վարձակալման պայմանագրեր. Այն դեպքում, երբ Խումբը հանդիսանում է վարձակալ, գործում է մեկ ամիս առաջ ծանուցմամբ պայմանագիրը չեղյալ համարելու պայմանը: Դեկավարությունն էական չի համարում ապագա վարձակալական վճարների այն մասնաբաժնի ընդհանուր գումարը, որը չի կարող չեղյալ համարվել:

Շրջակա միջավայրի պահպանություն. Հայաստանի Հանրապետությունում շրջակա միջավայրի պահպանության կանոնակարգման համակարգը զարգանում է, և պետական մարմինների դիրքորոշումն այդ համակարգը ներդնելու հարցում շարունակաբար փոփոխվում է: Խումբը պարբերաբար գնահատում է իր պարտավորությունները շրջակա միջավայրի պահպանության կանոնակարգման համաձայն: Երբ պարտավորությունները որոշվում են, դրանք անմիջապես ճանաչվում են: Հնարավոր պարտավորությունները, որոնք կարող են ծագել գործող կանոնակարգերի, քաղաքացիական իրավական համակարգի կամ օրենսդրության փոփոխման հետևանքով, չեն կարող գնահատվել, սակայն կարող են էական լինել: Գործող օրենսդրության ընթացիկ կիրառման պայմաններում դեկավարությունը կարծում է, որ չկան շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելու հետևանքով առաջացած նշանակալի պարտավորություններ:

26 Գուտար ընկերության ձեռքբերում

2022թ. հունիսի 1-ին Խումբը ձեռք է բերել հսկողություն «Էյ-Ի-Ջի-Սերվիս» ՍՊԸ-ի նկատմամբ՝ գնելով ընկերության փայերի 100%-ը 4,653 մլն. ՀՀ դրամ հատուցման դիմաց:

«Էյ-Ի-Ջի-Սերվիս» ՍՊԸ-ի ձեռք բերված փայերի իրական արժեքը գնահատվել է 4,653 մլն. ՀՀ դրամ անկախ գնահատողի՝ «ԷքսԷլՓի Փարթներս»-ի կողմից՝ հիմնվելով «Էյ-Ի-Ջի-Սերվիս» ՍՊԸ-ի զեղչված դրամական հոսքերի վրա:

«Էյ-Ի-Ջի-Սերվիս» ՍՊԸ-ն իրականացնում է կենցաղային զազի սպառման սարքերի տեխնիկական սպասարկման և վերանորոգման աշխատանքներ Հայաստանի ողջ տարածքում: Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս գործարքը հաշվառվում է որպես բիզնեսի միավորում: «Էյ-Ի-Ջի-Սերվիս» ՍՊԸ-ի նկատմամբ հսկողության ձեռքբերումը Խմբին հնարավորություն կտա ամրապնդել իր դիրքը շուկայում՝ զազի մատակարարման և վաճառքի ոլորտում:

Այս ձեռքբերմամբ Խումբը ձեռք բերեց նաև «Պոժտեխնիկա» ՍՊԸ-ի նկատմամբ հսկողությունը, որի 100% մասնակիցն է հանդիսանում «Էյ-Ի-Ջի Սերվիս» ՍՊԸ-ն:

26 Դուստր ընկերության ձեռքբերում (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված՝ ձեռք բերված դուստր ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների նախնական իրական արժեքները ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Բիզնեսի միավորման արդյունքում ճանաչված նախնական գումարներ
Հիմնական միջոցներ	435
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	12
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	32
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	106
Պաշարներ	115
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	406
Կանխավճար շահութահարկի գծով	56
Տրամադրված փոխառություններ	40
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	57
Ժամկետային ավանդներ	256
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(347)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(100)
Վճարվելիք շահութահարկ	(37)
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(38)
Ընդամենը ձեռքբերված որոշելի գուտ ակտիվներ	993

Ձեռք բերված էական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները չափելու համար օգտագործվել են գնահատման հետևյալ մեթոդները.

Ձեռք բերված ակտիվներ	Գնահատման մեթոդ
Հիմնական միջոցներ և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	Ձեռքված դրամական հոսքերի մեթոդ. Հիմնական միջոցների և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների իրական արժեքը որոշվել է անկախ գնահատողի՝ «ԷքսԷլՓի Փարթներս»-ի կողմից ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր, տրամադրված փոխառություններ, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	Շուկայական համեմատական մեթոդ. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի, տրամադրված փոխառությունների, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներին ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

Գուդվիլ

Ձեռքբերման արդյունքում ճանաչվել է գուդվիլ հետևյալ կերպ.

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	
Փոխանցված հատուցման իրական արժեք	4,653
Որոշելի գուտ ակտիվներ իրական արժեք	993
Գուդվիլ	3,660

27 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Խումբում ռիսկերի կառավարման գործառնությունը իրականացվում է ֆինանսական, գործառնական և իրավական ռիսկերի նկատմամբ: Ֆինանսական ռիսկը կազմված է շուկայական ռիսկից (ներառյալ՝ արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկը), պարտքային ռիսկից և իրացվելիության ռիսկից: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման գործառնությունը առաջնային նպատակն է ռիսկերի սահմանաչափ սահմանելը և այնուհետև ռիսկերի ազդեցությունն այդ սահմանաչափում պահելը: Գործառնական և իրավական ռիսկերի կառավարման գործառնությունները նպատակ ունեն ապահովել ներքին քաղաքականության և ընթացակարգերի պատշաճ իրականացումը՝ գործառնական և իրավական ռիսկերը նվազագույնի հասցնելու համար:

Պարտքային ռիսկ. Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, որն այն ռիսկն է, երբ ֆինանսական գործիքի մի կողմը ֆինանսական վնաս է պատճառում մյուս կողմին՝ պարտավորությունները չկատարելու հետևանքով: Պարտքային ռիսկն առաջանում է Խմբի կողմից վարկավորման պայմաններով վաճառք իրականացնելու և մյուս կողմերի հետ ֆինանսական ակտիվներ առաջացնող այլ գործարքներ իրականացնելու արդյունքում: Խմբի առավելագույն պարտքային ռիսկն ըստ ակտիվների դասակարգման արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝ համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Խումբը կառավարում է իր պարտքային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանաչափեր կիրառելով մեկ կոնտրագենտի կամ կոնտրագենտների խմբի գծով ստանձնած ռիսկերի ծավալի համար: Պարտքային ռիսկի սահմանափակումները պարբերաբար հաստատվում են ղեկավարության կողմից: Այդ ռիսկերն անընդհատ վերահսկվում են և ենթակա են տարեկան կամ առավել հաճախակի վերանայման:

Խմբի ղեկավարությունը դիտարկում է չվճարված առևտրային դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունն ըստ ժամկետայնության և միջոցներ է ձեռնարկում ժամկետանց մնացորդների մասով: Հետևաբար, ղեկավարությունը տեղին է համարում տրամադրել վարկային ռիսկի ժամկետայնության վերաբերյալ և այլ տեղեկատվություն, ինչպես բացահայտված է Ծանոթագրություն 9-ում:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացում. Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի կենտրոնացման ազդեցությանը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ վեց կոնտրագենտ (2020թ.՝ հինգ կոնտրագենտ) 1,000 մլն. ՀՀ դրամից ավել ընդհանուր դեբիտորական պարտքերի մնացորդներով: Այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 24,145 մլն. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 25,181 մլն. ՀՀ դրամ) կամ առևտրային և այլ ֆինանսական դեբիտորական պարտքերի համախառն գումարի 43%-ը (2021թ.՝ առևտրային և այլ ֆինանսական դեբիտորական պարտքերի համախառն գումարի 46%-ը):

Շուկայական ռիսկ. Խումբը ենթարկվում է շուկայական ռիսկերի: Շուկայական ռիսկերն առաջանում են. (ա) արտարժույթի, (բ) տոկոսային ակտիվների և պարտավորությունների և (գ) արժեթղթերի բաց դիրքերից, որոնք բոլորն էլ ենթարկվում են ընդհանուր և առանձնահատուկ շուկայական շարժերի: Ղեկավարությունը սահմանում է ռիսկի այն մակարդակը, որը կարող է ընդունվել, ինչն էլ վերահսկվում է օրական կտրվածքով: Այնուհանդերձ, այս մոտեցման կիրառումը չի կանխում այս սահմանաչափերից դուրս վնասների առաջացումն այն դեպքերում, երբ տեղի են ունենում ավելի նշանակալի շուկայական շարժեր:

Ստորև ներկայացված շուկայական ռիսկերի նկատմամբ զգայունությունը որոշվել է հիմք ընդունելով մեկ գործոնի փոփոխությունը՝ անփոփոխ պահելով մնացած այլ գործոնները: Գործնականում այս իրավիճակի տեղի ունենալը հավանական չէ, և մի շարք գործոններում փոփոխությունները կարող են փոխկապակցված լինել, օրինակ՝ տոկոսադրույքի և արտարժույթի դրույթաչափի փոփոխությունները:

27 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժութային ռիսկ. Արժութային ռիսկի գծով ղեկավարությունը սահմանում է սահմանաչափեր ռիսկերի նկատմամբ խոցելիության մակարդակի համար՝ ըստ արժույթի և ընդհանուր առմամբ: Դիրքերը վերահսկվում են ամսական կտրվածքով: Ստորև ներկայացված աղյուսակն ամփոփում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Խմբի՝ արժույթի փոխարկման հետ կապված ռիսկին ենթարկվածությունը:

մլն. ՀՀ դրամ	Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.			Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Դրամական ֆինանսական ակտիվներ	Դրամական ֆինանսական պարտավորություններ	Չուտ հաշվեկշռային դիրք	Դրամական ֆինանսական ակտիվներ	Դրամական ֆինանսական պարտավորություններ	Չուտ հաշվեկշռային դիրք
ԱՄՆ դոլար	4,244	(57,722)	(53,478)	241	(80,306)	(80,065)
Եվրո	71	(254)	(183)	83	(8)	75
Ռուսական ռուբլի	23	(14)	9	18	(28)	(10)
Ընդամենը	4,339	(57,990)	(53,651)	342	(80,342)	(80,000)

Վերը ներկայացված վերլուծությունը ներառում է միայն դրամական ակտիվները և պարտավորությունները: Ոչ դրամական ակտիվները չեն դիտարկվում որպես որևէ էական արժութային ռիսկ առաջացնող:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է շահույթի կամ վնասի զգայունությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կիրառվող փոխարժեքի հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթի հետ հարաբերակցությամբ, բոլոր այլ փոփոխականները հաստատուն պահելով:

մլն. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Մինչև հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ազդեցությունը		
ԱՄՆ դոլարի ամրապնդում 10%-ով (2021թ՝ ամրապնդում 10%-ով)	(5,348)	(8,007)
ԱՄՆ դոլարի անկում 10%-ով (2021թ.՝ անկում 10%-ով)	5,348	8,007
Եվրոյի ամրապնդում 10%-ով (2021թ.՝ ամրապնդում 10%-ով)	(18)	8
Եվրոյի անկում 10%-ով (2021թ.՝ անկում 10%-ով)	18	(8)

Ենթարկվածությունը հաշվարկվել է Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթից բացի այլ արժույթով արտահայտված դրամական մնացորդների համար:

27 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի ռիսկ. Խումբը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքի վրա ազդող ռիսկին, որն առաջանում է շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների հետևանքով: Ստորև ներկայացված աղյուսակն ամփոփում է Խմբի ենթարկվածության աստիճանը տոկոսադրույքի ռիսկին: Աղյուսակը ներկայացնում է Խմբի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքներով արտահայտված գումարային չափերը, որոնք դասակարգված են՝ ելնելով այն հանգամանքից, թե որն է ավելի վաղ՝ պայմանագրային տոկոսադրույքի վերասահմանումը, թե մարման ժամկետը:

Վն. ՀՀ դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1 ամսից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	12 ամսից մինչև 5 տարի	Ընդամենը
31 դեկտեմբերի 2022թ.					
Տոկոսային ֆինանսական ակտիվներ	12,977	673	265	755	14,670
Տոկոսային ֆինանսական պարտավորություններ	(21,863)	(15,255)	(14,956)	(5,617)	(57,691)
Չուս տոկոսի զգայունության տարբերություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(8,886)	(14,582)	(14,691)	(4,862)	(43,021)
31 դեկտեմբերի 2021թ.					
Տոկոսային ֆինանսական ակտիվներ	5,704	-	5,284	5,744	16,732
Տոկոսային ֆինանսական պարտավորություններ	(27,715)	-	-	(52,601)	(80,316)
Չուս տոկոսի զգայունության տարբերություն 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(22,011)	-	5,284	(46,857)	(63,584)

Խումբը չունի տոկոսադրույքի ռիսկերի կառավարման համար ընդունված պաշտոնական քաղաքականություն և ընթացակարգեր, քանի որ դեկավարությունը համարում է, որ այս ռիսկն էական չէ Խմբի գործունեության համար:

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման և հարակից ռիսկերի կառավարում. Աշխարհում իրականացվում է հիմնական ուղենիշային տոկոսադրույքների ֆունդամենտալ բարեփոխում, որի շրջանակում նախատեսվում է որոշ միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքների (IBORs) փոխարինում այլընտրանքային գրեթե ոչ ռիսկային տոկոսադրույքներով (IBOR բարեփոխում): Խումբն ունի ֆինանսական գործիքներ, որոնց տոկոսադրույքները հիմնված են IBOR-ի վրա, որոնք կփոխարինվեն կամ կբարեփոխվեն այս շուկայական նախաձեռնությունների շրջանակում:

Խումբը համարում է, որ պայմանագրի տոկոսադրույքը դեռ չի փոխարինվել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով («բարեփոխված պայմանագիր»), եթե պայմանագրի տոկոսադրույքը հաշվարկվում է այնպիսի ուղենիշային տոկոսադրույքի հիման վրա, որը դեռևս ենթակա է IBOR բարեփոխման:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ IBOR բարեփոխումն այն արժույթների հետ կապված, որոնցով արտահայտված են Խմբի ֆինանսական գործիքները, հիմնականում ավարտվել է: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Խմբի ֆինանսական գործիքների IBOR տոկոսադրույքները, նոր ուղենիշային դրույքաչափերը, որոնցով փոխարինվել են կամ փոխարինվում են այդ գործիքները, և փոխարինման կարգավիճակը:

Արժույթ	Ուղենիշային տոկոսադրույքը մինչև բարեփոխումը	Ուղենիշային տոկոսադրույքը բարեփոխումից հետո	Կարգավիճակը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
ԱՄՆ դոլար	USD LIBOR	Ընթացքում է (տես ստորև)	Ընթացքում է (տես ստորև)

27 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

2021թ. մարտին FCA-ն (Ֆինանսական վարքագծի մարմին), որպես Միջմայրցամաքային բորսայի (ICE) կարգավորող (LIBOR-ի լիազորված ադմինիստրատոր), հայտարարեց, որ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո LIBOR-ի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ֆունտ ստերլինգի, եվրոյի և մեկզարայա և երկամյա տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ԱՄՆ դոլարի համար կամ կղաղարի հրապարակվել կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական: ԱՄՆ դոլարի համար մնացած LIBOR տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կամ կղաղարի հրապարակվել կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական 2023թ. հունիսի 30-ից հետո:

Խումբը վերահսկում է տոկոսադրույքներն իր ֆինանսական գործիքների համար: Ստորև բերված աղյուսակում ամփոփվում են արդյունավետ տոկոսադրույքները համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ հիմնված հիմնական ղեկավար անձնակազմի կողմից դիտարկված հաշվետվությունների վրա:

Տարեկան %	2022թ.			2021թ.		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
Ակտիվներ						
Ժամկետային ավանդներ	6 – 9.25	2.45	-	6 – 9.85	2.45	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1.0 – 5.0	-	-	1.0 – 5.0	-	-
Պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	-	5.04 – 8.3	-	-	5.04 – 7.0	-

Վերը ներկայացված աղյուսակում «-» նշանը նշանակում է, որ Խումբը չունի համապատասխան արժույթով ակտիվներ կամ պարտավորություններ:

Դրամական միջոցների զգայնության վերլուծություն փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը մինչև հարկումը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

մլն. ՀՀ դրամ	Շահույթ կամ վնաս		Սեփական կապիտալ	
	100 բլ ան	100 բլ նվազում	100 բլ ան	100 բլ նվազում
2022թ.				
Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ	(358)	358	(294)	294
Դրամական հոսքերի զգայնություն	(358)	358	(294)	294
2021թ.				
Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ	(526)	526	(431)	431
Դրամական հոսքերի զգայնություն	(526)	526	(431)	431

Տոկոսադրույքի մակարդակի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարումը համարվել է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության վերահսկմամբ:

27 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Այլ գնային ռիսկ. Խումբը ենթարկված չէ բաժնեմասային գնի ռիսկի:

Իրացվելիության ռիսկ. Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, երբ կազմակերպությունը դժվարանում է ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունների կատարման ժամանակ: Խումբն օրական կտրվածքով առնչվում է դրամական միջոցների պահանջի խնդրին:

Իրացվելիության ռիսկը կառավարվում է Խմբի ֆինանսական բաժնի կողմից: Ղեկավարությունն ամսական կտրվածքով վերահսկում է Խմբի դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները:

Ֆինանսական բաժինը վերահսկում է Խմբի դիրքն ամսական կտրվածքով, ինչպես նաև նոր հնարավոր վարկերի և փոխառությունների ձեռքբերման ընթացքում իրականացվող գնահատման ժամանակ և հաշվետվություն է պատրաստում և ներկայացնում Խմբի Ֆինանսական տնօրենին, որը վերջնական պատասխանատվություն է կրում իրացվելիության պահանջվող մակարդակը պահպանելու համար:

Խումբն աշխատում է պահպանել կայուն ֆինանսավորման հիմք, որն առաջնայնորեն բաղկացած է բանկերին վճարվելիք գումարներից և պարտքային արժեթղթերից: Խումբը ֆինանսական միջոցների ներդրումներ է կատարում իրացվելի ակտիվների դիվերսիֆիկացված փաթեթում, որպեսզի արագորեն և անմիջականորեն բավարարել չնախատեսված իրացվելիության պահանջները: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի իրացվելիության փաթեթը բաղկացած է ժամկետային ավանդներից (Ծանոթագրություն 10) և դրամական միջոցներից և դրանց համարժեքներից (Ծանոթագրություն 11): Ըստ ղեկավարության գնահատման՝ իրացվելի պորտֆելը կարող է իրացվել կանխիկով մեկ օրվա ընթացքում՝ չնախատեսված իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար:

Իրացվելիության դիրքը վերահսկվում է, և Ընկերության ֆինանսական բաժինը պարբերաբար իրականացնում է իրացվելիության սթրես-թեստ՝ օգտագործելով ինչպես բնականոն, այնպես էլ առավել խիստ շուկայական պայմաններ ներառող սցենարներ:

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ցույց են տալիս պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ իրենց պայմանագրային մնացորդային ժամկետայնությամբ: Ժամկետայնության աղյուսակում բացահայտված գումարները պայմանագրային չգեղջված դրամական միջոցների հոսքեր են, ներառյալ ապագա տոկոսային վճարները և համախառն փոխատվական պարտավորությունները: Այդ չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերը տարբերվում են համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ ներառված գումարից, քանի որ համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության գումարը հիմնված է զեղջված դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է.

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1 ամսից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	12 ամսից մինչև 5 տարի	Ընդամենը
Պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	-	15,255	14,956	5,617	35,828
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	100	-	-	100
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	25,107	-	-	-	25,107
Ընդամենը ապագա վճարներ, ներառյալ ապագա մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարները	25,107	15,355	14,956	5,617	61,035

27 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է.

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1 ամսից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	12 ամսից մինչև 5 տարի	Ընդամենը
Պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	3	1,103	1,127	54,524	54,527
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	5	-	-	5
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	30,642	-	-	-	30,642
Ընդամենը ապագա վճարներ, ներառյալ ապագա մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարները					
	30,645	1,108	1,127	54,524	85,174

28 Կապիտալի կառավարում

Կապիտալի կառավարման ժամանակ Խմբի նպատակներն են. պահպանել Խմբի կարողությունը՝ շարունակելու իր գործունեությունն անընդհատության սկզբունքով՝ ապահովելով հատուցում բաժնետերերին և օգուտներ շահառուների այլ խմբերին և հաստատել կապիտալի օպտիմալ կառուցվածք՝ նվազեցնելով կապիտալի արժեքը: Կապիտալի կառուցվածքը հաստատելու և ճշգրտելու համար Խումբը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների չափերը, բաժնետերերին վերադարձվող կապիտալը, ինչպես նաև թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ վաճառել ակտիվները՝ նվազեցնելով պարտքը: Խումբը դիտարկում է կառավարման ներքո գտնվող ընդհանուր կապիտալը՝ որպես սեփական կապիտալ, ինչպես այն ցույց է տրված համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կողմից կառավարվող կապիտալի չափը 329,818 մլն. ՀՀ դրամ է (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 298,938 մլն. ՀՀ դրամ):

29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ. Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որոնք ակնկալվում են ստացվել նույն վարկային ռիսկ և մնացորդային մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքներն ընթացիկ տոկոսադրույքով զեղչելիս: Չեղչման համար օգտագործվող տոկոսադրույքները կախված են կոնտրագենտի վարկային ռիսկից:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ. Պարտավորությունների իրական արժեքը որոշվել է օգտագործելով գնահատման մեթոդներ: Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը գնահատվում է ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերով՝ զեղչելով նույն վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքով: Ցպահանջ կամ ծանուցման ժամանակաշրջանից հետո մարվող պարտավորությունների («պահանջի դեպքում մարման ենթակա պարտավորություններ») իրական արժեքը գնահատվում է որպես պահանջի դեպքում մարման ենթակա գումար՝ զեղչված սկսած պարտավորությունը մարելու հնարավոր պահանջի ներկայացման առաջին ամսաթվից: Գործածված զեղչված տոկոսադրույքները տատանվում են տարեկան 5%-ից մինչև տարեկան 11%-ը՝ կախված պարտավորության տևողությունից և արժույթից:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

30 Ֆինանսական գործիքների ներկայացումն ըստ չափման կատեգորիաների

Չափման նպատակների համար ՖՀՄՄ 9-ը «Ֆինանսական գործիքներ» դասակարգում է ֆինանսական ակտիվները հետևյալ կատեգորիաների. (ա) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, (բ) ամորտիզացված արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ, (գ) ամորտիզացված արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ և (դ) ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներն ունեն երկու ենթակատեգորիա (i) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով պարտադիր չափվող ակտիվներ և (ii) ակտիվներ, որոնք սահմանվել են որպես այդպիսիք սկզբնական ճանաչման ժամանակ կամ հետագայում: Բացի այդ, ֆինանսական վարձակալության գծով դերհտորական պարտքերը ներկայացնում են առանձին կատեգորիա:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների ներկայացումը վերոգրյալ չափման կատեգորիաներով՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.:

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Ամորտիզացված արժեքով 2022թ.
Ակտիվներ	
Առևտրային և այլ դերհտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 9)	
- Առևտրային և այլ դերհտորական պարտքեր, գուտ	47,248
Ժամկետային ավանդներ (Ծանոթագրություն 10)	
- Երեք ամսից ավել սկզբնական մարման ժամկետով ավանդներ	1,693
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (Ծանոթագրություն 11)	
- Ցպահանջ բանկային մնացորդներ	14,251
- Դրամական միջոցներ ճանապարհին	703
- Առձեռն դրամական միջոցներ	51
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	63,946

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների ներկայացումը վերոգրյալ չափման կատեգորիաներով՝ առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.:

<i>մլն. ՀՀ դրամ</i>	Ամորտիզացված արժեքով 2021թ.
Ակտիվներ	
Առևտրային և այլ դերհտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 9)	
- Առևտրային և այլ դերհտորական պարտքեր, գուտ	48,433
Ժամկետային ավանդներ (Ծանոթագրություն 10)	
- Երեք ամսից ավել սկզբնական մարման ժամկետով ավանդներ	961
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (Ծանոթագրություն 11)	
- Ցպահանջ բանկային մնացորդներ	10,535
- Դրամական միջոցներ ճանապարհին	4,675
- Առձեռն դրամական միջոցներ	25
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	64,629

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով: